

Sygn. akt V U 1327/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 maja 2016 r.

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Legnicy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Adrianna Mongiallo

Protokolant: star. sekr. sądowy Klaudia Treter

po rozpoznaniu w dniu 5 maja 2016 r. w Legnicy

sprawy z wniosku A. D. (1), M. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

o ustalenie podlegania ubezpieczeniom społecznym

na skutek odwołania A. D. (1), M. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

z dnia 28 października 2015 r.

znak(...)

I. **zmienia decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. z dnia 28 października 2015 r. znak (...) w ten sposób, że ustala, że wnioskodawczyni A. D. (1) jako pracownik u płatnika składek M. K. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu i wypadkowemu od 05 czerwca 2015 roku,**

II. **zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. na rzecz wnioskodawczyni kwotę 2400 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego.**

Sygn. akt V U 1327/15

UZASADNIENIE

Decyzją z 28 października 2015r. znak: (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. stwierdził, że A. D. (1) jako pracownik u płatnika składek (...) nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu i wypadkowemu od dnia 5 czerwca 2015r. W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że umowa o pracę zawarta pomiędzy A. D. (1) a płatnikiem 5 czerwca 2015r. jest pozorną czynnością prawną i jako taka jest nieważna (art. 83 § 1 k.c.). ZUS zarzucił, że nie przedstawiono żadnych dowodów świadczenia pracy przez wnioskodawczynię, także w zakresie przyuczania do pełnienia obowiązków na stanowisku przedstawiciela handlowego. Ponadto o pozorności świadczenia pracy świadczy zdaniem organu rentowego fakt zatrudnienia A. D. (1) na 5 dni przed powstaniem niezdolności do pracy z powodu ciąży.

Od powyższej decyzji odwołanie złożyła wnioskodawczyni A. D. (1) oraz płatnik składek M. K., domagając się jej uchylecia. Zarzucili, że decyzja ta została oparta na okolicznościach niezgodnych ze stanem faktycznym, z pominięciem wskazywanych dowodów na okoliczność świadczenia pracy przez wnioskodawczynię w postaci

zeznań wskazanych świadków. W uzasadnieniu odwołania wskazali, że w czasie trwającego urlopu rodzicielskiego, wnioskodawczyni postanowiła się przeprowadzić z G. do L. jednocześnie rezygnując z pracy w(...) w G., podjęła pracę u swojego partnera od dnia, w którym jej pierwsze dziecko poszło do żłobka. Niezdolność do pracy była niespodziewana i nagła, a o ciąży w dniu podpisania umowy o pracę nie wiedziała. Jednocześnie opisano w odwołaniu sytuację firmy płatnika na rynku, podkreślając konieczność zatrudnienia przedstawiciela handlowego, celem rozwoju przedsiębiorstwa.

W odpowiedzi na odwołanie, organ rentowy wniósł o jego oddalenie, uzasadniając swoje stanowisko, jak w zaskarżonej decyzji podkreślając dodatkowo, że w okresie od 5 do 10 czerwca 2015r. wnioskodawczyni pozostawała w stosunku pracy na mocy umowy o pracę na pełen etat zawartej z (...)w G., co wykluczało rzeczywiste świadczenie przez nią pracy w L. na pełen etat.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawczyni A. D. (1) od 2009r. jest zatrudniona w (...) Sp. z o.o. w K., ostatnio na stanowisku kierownika ds. audytów i finansów za wynagrodzeniem 2700 zł brutto miesięcznie. Miejscem pracy, zgodnie z umową o pracę, jest placówka (...) w G.. Od roku 2012r. pozostaje w nieformalnym związku z płatnikiem składek M. K., który był kierownikiem placówki(...) w G.. Pod koniec 2012r. płatnik przeprowadził się do L., gdzie rozpoczął działalność gospodarczą w zakresie prania dywanów. Wnioskodawczyni w sierpniu 2013r. zaszła w ciążę i przeprowadziła się do L.. Do pracy w (...) z uwagi na ciążę nie powróciła. Po urodzeniu pierwszego dziecka wykorzystała urlop macierzyński i rodzicielski. Podjęła decyzję, że nie wróci do pracy w G. z uwagi na zmianę miejsca zamieszkania. Ustaliła z pracodawcą, że po wykorzystaniu przysługującego jej urlopu, umowa o pracę z (...) zostanie rozwiązana za porozumieniem stron, co miało nastąpić w lipcu 2015r. W dniu 5 czerwca 2015r. zawarła umowę o pracę z płatnikiem M. K., za wynagrodzeniem 3000 zł miesięcznie brutto, na pełny etat, na stanowisku przedstawiciela handlowego. 10 czerwca 2015r. wnioskodawczyni dostała krwotoku i została odwieziona do szpitala, gdzie stwierdzono, że jest w ciąży. Cięża okazała się zagrożona i lekarz orzekł o niezdolności do pracy wnioskodawczyni. Karta ciąży została założona podczas pierwszej wizyty u specjalisty 17 czerwca 2015r. Ze zwolnienia lekarskiego ubezpieczona korzystała do dnia porodu, który miał miejsce 23 stycznia 2016r. Do 20 stycznia 2017r. wnioskodawczyni przysługuje u pierwszego pracodawcy (...) Sp. z o.o. w K. urlop rodzicielski na drugie dziecko.

Działalność płatnika składek od 2014r. jest prowadzona w L., w hali wyposażonej w specjalistyczne sprzęty i maszyny do czyszczenia dywanów. Budynek jest własnością płatnika. Początkowo czynności związane z poszukiwaniem klientów oraz bezpośrednio związane z czyszczeniem dywanów płatnik wykonywał samodzielnie. Z uwagi na stały wzrost liczby klientów, płatnik postanowił zatrudnić wnioskodawczynię na stanowisku przedstawiciela handlowego. Była ona zaufaną osobą, której dotychczasowe doświadczenie zawodowe było przydatne w kontaktach z klientami. Pomysł zatrudnienia przedstawiciela handlowego wnioskodawca zaczerpnął ze znanej mu struktury organizacyjnej rozbudowanej sieci pralni dywanów z P., na której się wzoruje. W pisemnym zakresie obowiązków na objętym przez wnioskodawczynię stanowisku pracy wymieniono: pozyskiwanie nowych klientów, utrzymywanie stałych relacji z pozyskanymi oraz dotychczasowymi klientami, organizowanie nowych punktów odbioru dywanów, podpisywanie umów o współpracy po uprzednim zatwierdzeniu przez przełożonego, organizowanie pracy i szkolenia pracowników punktu odbioru dywanów z zakresu przyjmowania zleceń, dbanie o prawidłowy obrót i kompletowanie dokumentów, kolportaż materiałów reklamowych, inne polecenia przełożonego związane z działalnością firmy. Zadaniem wnioskodawczyni w zakresie stworzenia sieci punktów odbiorczych miało być podjęcie współpracy z istniejącymi firmami w L., takimi jak zakłady krawieckie, szewskie, małe pralnie chemiczne, sklepy zoologiczne czy kwaciarnie, które odbierałyby dywany, przekazywały do prania wnioskodawcy oraz wydawały po ich oczyszczeniu klientom, a także z przedszkolami, żłobkami, biurami – z którymi można byłoby nawiązać stałą współpracę na pranie dywanów i wykładzin.

Od 5 czerwca 2015r. wnioskodawczyni stawiała się do pracy w hali płatnika, gdzie szkoliła się z technologii prania dywanów, towarzyszyła w przyjmowaniu dywanów do prania, uczyła się rozpoznawać rodzaje dywanów, zapoznawała się z regulaminem pralni, treścią formularzy zlecenia wykonania usługi. U płatnika kontakty z klientami były

utrzymywane osobiście, telefonicznie, internetowo i sms-owo. Wnioskodawczyni pracowała do 10 czerwca 2015r. codziennie przez 8 godzin, od godziny 8 do 16. Płatnik zapoznał ją w tym czasie z jednym ze stałych klientów, dla którego wykonuje stałą usługę czyszczenia wykładzin pomieszczeń biurowych. Przedstawił wnioskodawczynię jako osobę przejmującą opiekę nad zleceniem.

Płatnik z uwagi na rosnącą ilość zleceń w październiku i listopadzie 2015r. zatrudnił dwóch pracowników do prania dywanów na podstawie umowy zlecenia. Na okres świąt dodatkowo pracowały u niego dwie osoby z agencji pracy tymczasowej. Obecnie zatrudnienie utrzymał jeden pracownik fizyczny, którego stawka za godzinę pracy wynosi 10 zł brutto. Płatnik liczył na poprawę zdrowia wnioskodawczyni i jej powrót do pracy przed porodem, co z uwagi na zagrożenie ciąży okazało się niemożliwe. Powrót do pracy na dotychczasowe stanowisko wnioskodawczyni planowany jest od chwili, gdy możliwe będzie oddanie drugiego dziecka do żłobka. Strony złożyły wniosek o przyjęcie również drugiego dziecka do żłobka od 1 września 2016r. Od stycznia 2016r. płatnik prowadzi rekrutacje na stanowisko przedstawiciela handlowego, gdyż zajmując się bezpośrednio procesem czyszczenia od czerwca 2015r. nie miał czasu na działania marketingowe. Wykonując bezpośrednio dużą ilość specjalistycznego czyszczenia dywanów nie zdobywał nowych klientów. Planuje rozwój działalności firmy na terenie województwa (...), co wymaga działań marketingowo-handlowych przez przedstawiciela handlowego.

dowód: - akta ubezpieczeniowe;

- akta osobowe wnioskodawczyni dot. zatrudnienia w (...) Sp.z o.o. w K.;
- kserokopia podatkowej księgi przychodów i rozchodów firmy (...) za lata 2014 , k. 43-55, i 2015 , k. 56-69 oraz zeznania podatkowe PIT - 36 za lata 2013 i 2014 z urzędowymi potwierdzeniami złożenia , k.33-42;
- zeznania podatkowe wnioskodawczyni za lata 2013, 2014, 2015 i PIT 28 za 2013 i 2014 r., k. 72-76 ;
- karta ciąży wnioskodawczyni, k. 77;
- ewidencja czasu pracy wnioskodawczyni za 2015 r. w (...) Sp. z o.o. w K., k.80 ;
- zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu wnioskodawczyni z (...) Sp. z o.o. w K. , k. 79 ;
- kopia umowy zawartej 29.06.2015 r. między płatnikiem a (...) Sp. z o.o. w L., k. 89;
- dokumenty rekrutacyjne, k. 90-99v;
- zeznania świadka M. B. , k. 101 , e-protokół od 00: 22 :06 do 00: 29 :00;
- zeznania świadka J. K. , k. 100v-101 ; e-protokół od 00: 06 : 44 do 00: 22 :00;
- zeznania świadka B. N. , k. 101-101v ; e-protokół od 00: 29 : 17 do 00: 44 :00;
- przesłuchanie wnioskodawcy , k. 101v-102v ; e-protokół od 00: 44:07 do 01: 26 :00;
- przesłuchanie wnioskodawczyni, k. 103 ; e-protokół od 01: 26 : 30 do 01: 38 :00.

Po przeprowadzeniu kontroli, organ rentowy, decyzją z 28 października 2015r., zaskarżoną w niniejszej sprawie stwierdził, że A. D. (1) jako pracownik u płatnika składek (...) nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu i wypadkowemu od dnia 5 czerwca 2015r.

dowód: - akta ubezpieczeniowe;

Sąd zważył, co następuje:

Odwołania wnioskodawców są zasadne.

Zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 8 ust. 1 ustawy z 13.10.1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2009r., Nr 205, poz. 1585 ze zm.), obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają, z zastrzeżeniem art. 8 i 9 osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są między innymi pracownikami, z wyłączeniem prokuratorów. Za pracownika uważa się osobę pozostającą w stosunku pracy, z zastrzeżeniem ust. 2 i 2a. Osoby będące pracownikami podlegają obowiązkowo ubezpieczeniu chorobowemu (art. 11 ust. 1 ustawy). Osoby podlegające obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają obowiązkowo ubezpieczeniu wypadkowemu (art. 12 ust. 1 ustawy). Każda osoba objęta obowiązkowo ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi podlega zgłoszeniu do ubezpieczeń społecznych w terminie 7 dni od daty powstania obowiązku ubezpieczenia (art. 36 ust. 1, 2 i 4 ustawy systemowej).

Stosownie do art. 13 pkt 1 ustawy systemowej obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu podlegają pracownicy - od dnia nawiązania stosunku pracy do dnia ustania tego stosunku.

Przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca - do zatrudniania pracownika za wynagrodzeniem (art. 22 § 1 Kodeksu pracy).

Zgodnie z kolei z art. 83 § 1 zd. 1 kodeksu cywilnego nieważne jest oświadczenie woli złożone drugiej stronie za jej zgodą dla pozorów. Pozorność występuje w każdym przypadku, gdy strony zgodnie ustalą, że co najmniej oświadczenie woli złożone przez jedną z nich nie będzie wywoływało wyrażonych w nim skutków prawnych. Z powyższego wynika, że przy składaniu pozornego oświadczenia woli występuje element koniecznego współdziałania stron. Umowa o pracę będzie zatem zawarta dla pozorów, jeżeli przy składaniu oświadczeń woli obie strony miały świadomość, że osoba określona w umowie jako pracownik nie będzie świadczyć pracy, a osoba wskazana jako pracodawca nie będzie korzystać z jej pracy (por. wyr. SN z 4.08.2005r. II UK 321/04, OSNP 2006/11-12/190).

O tym, czy strony istotnie nawiązały stosunek pracy stanowiący tytuł ubezpieczeń społecznych decyduje faktyczne i rzeczywiste realizowanie elementów charakterystycznych dla stosunku pracy, a wynikających z art. 22 § 1 k.p. Istotne więc jest, aby stosunek pracy zrealizował się przez wykonywanie zatrudnienia o cechach pracowniczych. Ocena ważności umów o pracę powinna każdorazowo następować na podstawie analizy indywidualnego stanu faktycznego, przy użyciu reguł doświadczenia życiowego i dokładnym rozważeniu okoliczności danej sprawy, w tym zwłaszcza rzeczywistego świadczenia pracy, jej odbierania i opłacania, racjonalnego układania stosunków pracy (np. w przedmiocie faktycznych potrzeb lub możliwości ekonomicznych zatrudnienia pracownika, czy też stopnia naruszenia zasad uczciwości pomiędzy stronami stosunku pracy). Kwestia pozorności umów o pracę zawieranych także z kobietami w ciąży była niejednokrotnie przedmiotem orzeczeń Sądu Najwyższego i sądów apelacyjnych, które generalnie przyjęły, że nie może być mowy o pozorności, gdy umowa o pracę jest rzeczywiście wykonywana. Także dążenie do uzyskania świadczeń z ubezpieczenia społecznego jako cel podjęcia zatrudnienia, nie świadczy o zamiarze obejścia prawa, jeśli zawarta z tego powodu umowa o pracę jest faktycznie realizowana (por.: wyroki Sądu Najwyższego z 6.03.2007 r., I UK 302/06; z 19.01.2010r.,

I UK 261/09; z 21.05.2010 r., I UK 43/10). Fakt zawarcia umowy o pracę przez kobietę w ciąży sam w sobie nie może stanowić o jej pozorności czy nieważności. Naturalnym jest bowiem, że kobieta także w tym stanie może poszukiwać zatrudnienia zarówno dla spełnienia zawodowego, zabezpieczenia finansowego swych potrzeb, jak i dla zabezpieczenia z tytułu ubezpieczenia społecznego. Przeciwnie zapatrywanie, mogłoby prowadzić w praktyce do wprowadzenia zakazu zawierania umów z kobietami ciężarnymi, co byłoby sprzeczne z podstawową zasadą prawa pracy określoną w art. 11³ k.p., wprowadzającym zakaz jakiegokolwiek dyskryminacji w stosunkach pracy (por. wyroki: Sądu Apelacyjnego w Lublinie z 29.04.1999r., III AUa 49/99; Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 25.04.2007r., III AUa 322/07). Istotny jest też pogląd wyrażony w orzecznictwie, który Sąd Okręgowy podziela, że o pozorności umowy o pracę nie może świadczyć zatrudnienie pracownika od razu na czas nieokreślony, zaś nieprawidłowe prowadzenie akt osobowych czy inne formalne zaniedbania pracodawcy nie mogą obciążać pracownika (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 6.10.2004r., III AUa 175/04).

Organ rentowy po przeprowadzeniu kontroli w przedmiocie zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych przyjął, że przedmiotowa umowa o pracę zawarta między stronami jest nieważna, gdyż jest pozorna - zawarta tylko w celu uzyskania zasiłku macierzyńskiego - i tym samym nie stanowi tytułu do objęcia zainteresowanej obowiązkowymi ubezpieczeniami społecznymi.

W ocenie Sądu, zarzut organu rentowego, że umowę o pracę z 5 czerwca 2015r. strony zawarły jedynie dla pozoru jest bezzasadny i niczym nie udowodniony.

Z zebranego w sprawie materiału dowodowego, tj. zeznań świadków, przesłuchania wnioskodawców oraz dokumentacji dotyczącej okresu zatrudnienia ubezpieczonej u płatnika jak i u drugiego pracodawcy, jednoznacznie wynika, że wnioskodawczyni faktycznie świadczyła pracę na rzecz płatnika na podstawie umowy o pracę zawartej 5 czerwca 2015r.

W ocenie Sądu, zeznania świadków, którzy potwierdzili, że osobiście widzieli wnioskodawczynię szkolącą się do świadczenia pracy w siedzibie firmy wnioskodawcy, mieli z nią kontakt przy składaniu zamówienia na pranie dywanów, zasługują na wiarę. Są spójne, wzajemnie ze sobą korespondujące. Wynika z nich jednoznacznie, że A. D. (1) była przyuczana przez płatnika do czynności zgodnych z jej zakresem obowiązków pracowniczych, co znajduje też potwierdzenie w dokumentacji dotyczącej jej zatrudnienia u wnioskodawcy.

Fakt, że wnioskodawczyni rzeczywiście świadczyła pracę na podstawie umowy o pracę z 5 czerwca 2015r. potwierdzają także szczegółowe zeznania wnioskodawcy i samej wnioskodawczyni. Sąd dał wiarę tym wyjaśnieniom, gdyż w sposób przekonujący wyjaśniają one tło i okoliczności spornego zatrudnienia, jak i okoliczności powzięcia informacji o ciąży i związanej z tym stanem nagłej niezdolności do pracy. Wynika z nich, że wnioskodawca miał rzeczywistą potrzebę zatrudnienia pracownika na stanowisku przedstawiciela handlowego, z racji planów rozwoju przedsiębiorstwa i braku czasu do podjęcia działań marketingowych z powodu czasochłonnej osobistej obsługi maszyn czyszczących i wzrastającej liczby zleceń. Zakres działalności wnioskodawczyni wymagał zatrudnienia osoby zaufanej. Także sytuacja wnioskodawczyni, w szczególności rzeczywista chęć i możliwość podjęcia pracy z uwagi na posłanie pierwszego dziecka od 1 czerwca 2015r. do żłobka i stała zmiana miejsca zamieszkania, uzasadniała podjęcie i zaangażowanie się w pracę na stanowisku przedstawiciela handlowego firmy płatnika. Wbrew sugestiom organu rentowego, z materiału dowodowego zebranego w sprawie jednoznacznie wynika, że wnioskodawczyni przeniosła w pełni swoje centrum życiowe do L. już w czasie ciąży z pierwszym dzieckiem. Tu też, z uwagi na tworzony stały związek osobisty z płatnikiem, było w jej interesie podjąć pracę w firmie wnioskodawcy na warunkach odpowiadających jej dotychczasowemu zatrudnieniu. Wnioskodawczyni podejmując pracę u płatnika M. K. nie wykonywała pracy na rzecz pracodawcy w G., co potwierdzają jej akta osobowe i ewidencja czasu pracy - dokumentujące kolejne okresy urlopów. Jak wskazała wnioskodawczyni, ustaliła z pracownikiem kadr, że po zakończeniu urlopu w lipcu 2015r. umowa o pracę zostanie rozwiązana za porozumieniem stron. Co więcej - fakt posiadania tytułu ubezpieczenia powodował, że wnioskodawczyni nie była zmuszona do zagwarantowania sobie tytułu ubezpieczenia w spornym okresie. W pełni wiarygodne, potwierdzone zapisami karty ciąży, są też wyjaśnienia stron odnośnie powzięcia wiadomości o drugiej ciąży dopiero po podpisaniu umowy, tj. 10 czerwca 2015r. podczas interwencji na SOR w szpitalu. Okoliczności, w jakich wnioskodawczyni dowiedziała się o ciąży, tj. nagłe krwawienie wymagające hospitalizacji, wyklucza uznanie, że zatrudniając się działała ze świadomością przyszłego i pełnego stanu niezdolności do pracy.

W konsekwencji powyższego uznać należało, że brak jest podstaw do stwierdzenia, że przedmiotowa umowa o pracę zawarta pomiędzy wnioskodawczynią a wnioskodawcą jest czynnością prawną pozorną.

Wobec powyższego, Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję organu rentowego orzekając, jak w punkcie I sentencji wyroku.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c., w wysokości zgodnej z rozporządzeniem w sprawie stawek radców prawnych obowiązujących w dniu wniesienia odwołania, tj. § 6 pkt. 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28.09.2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz

ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu, zgodnie z niekwestionowaną przez strony wartością przedmiotu sporu wskazaną przez organ rentowy w piśmie z 2 lutego 2016r. i stanowiskiem Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu wyrażonym w wyroku z 21 sierpnia 2012r. (sygn. akt III AUa 708/12) w przedmiocie stosowanych stawek kosztów zastępstwa procesowego w sprawie, której przedmiotem jest podleganie ubezpieczeniom społecznym.